

Nemzetpolitikai összefoglaló

2014. 42. hét

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Potápi Árpád János Aradon: vegyük kezünkbe sorsunk alakítását!

Potápi Árpád János szerint a romániai magyarok áldozathozatala, Kelemen Hunor szerint pedig a román–magyar párbeszéd és az előítéletek lebontása vezethet el az aradi vértanúk által megálmodott szabadsághoz. A két politikus Aradon, a 13 vértanú tábournok emlékére állított Szabadság-szobor mellett mondott beszédet a nemzeti gyásznapon. A magyar kormány nevében felszólaló Potápi Árpád János, a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára kijelentette, ma sem teljes a szabadság, amelyért a tábournokok harcoltak. A szabadság ugyanis azt is jelentené, hogy „használhatjuk anyanyelvünket, hogy leírhatjuk vele köztereink és településeink nevét, hogy restrikciónok, hatósági zaklatások nélkül használhatjuk nemzeti jelképeinket, a magyar vagy a székely zászlót” – vélte az államtitkár. Szerinte a szabadság azt is jelentené, hogy a közösség maga rendelkezik a megtermelt javakkal, és maga dönt a közösséget érintő alapvető kérdésekben. Megjegyezte, az aradi tizenhármak, „nem az apró lépések politikáját, nem a fontolva haladást és a rossz kompromisszumok szegélyezte könnyebb utat választották”, képesek voltak a legvégsőig elmenni. „Az erdélyi magyaroknak ma hasonlóan kell cselekedniük. Szabadságuk kiteljesedéséért áldozatot kell vállalniuk” – jelentette ki Potápi. Hozzátette, a 13 aradi vértanú a független és polgári Magyarországért, az egyetemes szabadságért szenvedett mártírhalált. „Ma hajtsunk fejet emléküknél, de holnap a példájukból erőt merítve vegyük kezünkbe sorsunk alakítását” – tette hozzá. Kelemen Hunor RMDSZ-elnök a kommunizmus által örökségül hagyott előítéletek, a románok és magyarok közötti bizalmatlanság lebontásának a szükségességét hangsúlyozta beszédében. A politikus kijelentette: Románia akkor lehet erős ország, ha felszámolja a kommunizmus örökségét, és képes lesz rendezni a többség és a kisebbség viszonyát. A román–magyar viszonyt megromító előítéletekről szólván megemlítette, a románok attól félnek, hogy a magyarok el akarják venni az országuk egy részét, a magyarok pedig attól, hogy a többség meg akarja fosztani őket a nemzeti identitásuktól. Kelemen Hunor kitért arra, hogy Európa legtöbb nemzete felismerte, a többség-kisebbség viszony rendezése a béke, a jólét és a biztonság feltétele. Ezért a tanulságért óriási árat fizetett a kontinensnek minden népe. A politikus azt is az évszázadok tanulságának tekintette, hogy a többség mindig felelős a vele együtt élő kisebbségért.

Újra segítené a román-magyar párbeszédet a Project on Ethnic Relations

Új alapokra kell helyezni a román többség és a magyar kisebbség közötti viszonyt, újra kell értékelni a húsz évvel ezelőtt megkötött megállapodást – jelentette ki múlt hétfőn Sepsiszentgyörgyön Allen Kassoff, az Egyesült Államokban bejegyzett Project on Ethnic Relations (PER) jogvédő szervezet 2005-ben visszavonult igazgatója. A Kovászna megyei önkormányzat által szervezett beszélgetésen – melyen intézményvezetők, a történelmi

egyházak és a civil szféra képviselői vettek részt – Allen Kassoff elmondta, román politikusok kérték, hogy a PER ismét vállaljon szerepet a román–magyar párbeszéd új alapokra helyezésében. Az amerikai szervezet képviselői januárban és márciusban találkoztak a román pártok és az RMDSZ képviselőivel, az elmúlt hétvégén pedig újabb egyeztetésre került sor. Allen Kassoff úgy látja, a románok is tudatában vannak, hogy akadozik a kommunikáció, érzik, hogy a magyar közösség igényeire jobban oda kell figyelniük. Emlékeztetett, a Project on Ethnic Relations szervezte meg 1993-ban Neptunon azt a találkozót, melynek keretében RMDSZ-es politikusok (a szervezet akkori alelnökei) tárgyalóasztalhoz ültek az akkori román hatalom képviselőivel, ezt pedig egy svájci találkozó előzte meg. „Az RMDSZ-en belül is vita tárgyát képezte a Neptun-ügy, de úgy értékelem, a Fekete-tenger-parti üdülővárosban lezajlott találkozó nem volt hiábavaló, hiszen ez szolgáltatta az alapját annak, hogy az RMDSZ kormányzati szerepet vállaljon – mondta a civil szervezet volt igazgatója. – Húsz év alatt az etnikai jogok terén születtek eredmények, de ezek gyakorlatba ültetése nem valósult meg maradéktalanul, most már többre van szükség”. Tamás Sándor, a Kovászna Megyei Tanács elnöke felszólalásában arra mutatott rá, nem elég újratekdeni a tárgyalást a román féllel, új fejezetet kell nyitni a székelyföldi önrendelkezési igény figyelembevételével. Rámutatott: az Európai Unióban a romániai magyarság az egyetlen számottevő, kisebbségben élő közösség, amely nem rendelkezik az autonómia semmilyen formájával. A romániai magyar politikai szervezetek vezetői egyetértének abban, hogy a román többség és a magyar kisebbség közötti viszonyt új alapokra kell helyezni – különösképpen most, amikor a Székelyföld autonómiájának a kérdése a figyelem központjába került –, a tárgyalások kereteiről azonban eltérően vélekednek. A PER szervezte találkozók tényének nyilvánosságra kerülése után a Magyar Polgári Párt (MPP) és az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) is helyet kért a tárgyalóasztalnál, a Székely Nemzeti Tanács (SZNT) pedig arra hívta fel a figyelmet, hogy Magyarország képviselőinek is részt kellene venni a megbeszéléseken.

A tárgyalásokról tartalmáról semmit nem hoztak nyilvánosságra, ugyanakkor Ambrus Attila romániai magyar újságíró szerint a legutóbbi brassói egyeztetésen ő és egyik román kollégája is jelen volt, így teljes diszkrécióról mégsem beszélhetünk. A PER célja nyilvánvalóan az volt, hogy a viták ne kerüljenek ki a széles médianyilvánosság elé, hiszen akkor a román felet képviselő politikusokat – akikről nem tudni, hogy pontosan kicsodák – és az RMDSZ-t is nyomás alá helyezik politikai ellenfelei és a civil szféra. Erre mégis sor került, ráadásul éppen egy elnökválasztási kampány kellős közepén, akkor, amikor az RMDSZ bemutatta autonómia-tervezetét, emiatt pedig több román politikus a szervezet elszigetelődését vizionálta. Nem világos az sem, hogy valójában melyik fél kérte az amerikai szervezet közvetítését, tény azonban, hogy az RMDSZ számára az utóbbi időszakban több szempontból is nehezen megy a bukaresti érdekérvényesítés, Kelemen Hunor szövetségi elnök több ízben ki is jelentette, hogy a jelenlegi alkotmány – és az Alkotmánybíróság kisebbségi jogokra vonatkozó értelmezése – mellett lehetetlen a további jogbővítés. Végül arra sem született magyarázat, hogy miért a PER 2005-ben visszavonult igazgatója közvetít a felek a között, illetve, ha a régi személyes ismeretségek és tapasztalat

okán esett rá a választás, akkor lehetséges-e, hogy a román és a magyar felet is az 1993-ban tárgyaló politikusok képviselik?

Szijjártó Péter első hivatalos útja Pozsonyba vezetett

Magyarország és Szlovákia közös sikertörténetek által tud eljutni a köztük lévő „forró témák” megoldásaihoz - jelentette ki Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter pozsonyi látogatásán. A magyar diplomácia vezetője erről első hivatalos külföldi útján beszélt, miután tárgyalta Miroslav Lajčák külügyminiszterrel. Szijjártó Péter elmondta: nem véletlen, hogy első útja Pozsonyba vezetett, hiszen a magyar-szlovák kapcsolatrendszer stratégiai fontosságú. A szlovák állampolgársági törvényre és más, a felvidéki magyarságot érintő kérdésekre utalva hangsúlyozta: vannak vitás kérdések a két ország között, ám ezeket kulturáltan, európai módon kell kezelni, és azok megoldásaihoz közös sikertörténetek által lehet eljutni. Rámutatott: már látszik, hogy melyek azok a területek, ahol ezek a sikertörténetek megvalósulhatnak. A közös projektek közül Szijjártó kiemelte: zajlik a két ország történetének legnagyobb közös fejlesztési programsorozata, amelynek eredményeként megduplázzák a két ország közötti átkelőhelyek számát. Miroslav Lajčák külügyminiszter a találkozót követően „nagyon gyümölcsözőnek” nevezte a tárgyalást. Hangsúlyozta: a megbeszélés légköre konstruktív volt és megerősítette azt, hogy a két fél közt baráti, jószomszédi párbeszéd folyik. Hozzátette: sokszínűek a kapcsolatok, és bár senki sem fordítja el a tekintetét attól, hogy vannak olyan kérdések, amelyekben eltérők a nézetek, ezekben tabuk nélkül folytatni kell a párbeszédet. Lajčák arra az újságírói kérdésre, hogy mikorra várható a szlovák állampolgársági törvény módosítása, azt válaszolta: Szlovákiának nem célja, hogy állampolgárokat veszítsen. Szijjártó Pétert a szlovák külügyminiszterrel tartott találkozóját követően Robert Fico szlovák kormányfő is fogadta. A magyar külügyminiszter ezt követően ellátogatott a Magyar Közösség Pártjának székházába is, ahol Berényi Józseffel, az MKP elnökével és a párt vezetőivel folytatott megbeszélést. Berényi József a találkozót követő sajtótájékoztatón elmondta: Szijjártó Péterrel áttekintették a két ország közti nyitott kérdéseket, valamint a felvidéki magyarságot érintő aktuális fejleményeket, köztük a Szlovákiában novemberben megrendezendő helyhatósági választások előtti helyzetet is. Az MKP elnöke kiemelte: amikor Navracsics Tibor idén nyáron külügyminiszterként látogatott Pozsonyba, felhívták a figyelmét arra, hogy közeleg az 1995-ben megkötött magyar-szlovák alapszerződés ártértékelésének ideje, és ezért jó lenne abban minőségi változtatásokat végrehajtani. Berényi örömet fejezte ki, hogy az MKP kérése meghallgatásra talált, Szijjártó Péter ugyanis jelezte, Miroslav Lajčáknak felvetette a két ország közti vegyesbizottsági rendszer átgondolását, amellyel a szlovák külügyminiszter egyet is értett. Berényi üdvözölte, hogy nem szakadt meg az a hagyomány, hogy az új magyar külügyminiszter pozsonyi látogatása során felkereste az MKP-t is. Szijjártó Péter hangsúlyozta, szlovákiai tárgyalásai előtt

egyeztetett Berényi Józseffel arról, hogy milyen témákat vessen fel. Hozzátette: „Magától értetődő volt, hogy elsőként Pozsonyba látogattam, mint ahogy az is, hogy eljöttem az MKP vezetőihez. Tekintettel arra, hogy ők is választásra készülnek, sok sikert kívánunk a Magyar Közösség Pártjának. Mind Szlovákiának, mind Magyarországnak az az érdeke, hogy a szlovákiai magyarság növekedő, prosperáló sikeres közösség legyen, hiszen az még sikeresebbé teheti Szlovákiát és Magyarországot egyaránt.” Szijjártó Péter szlovákiai útja kapcsán a pozsonyi Új Szónak adott interjújában elmondta, a „forró témák”, így a kettős állampolgárság kérdése, oktatási és nyelvhasználati kérdések legkésőbb a jövő év elején terítékre kerülhetnek.

Konferencia a 70 évvel ezelőtti vajdasági atrocitásokról

„70 éve történt... A magyarságot ért atrocitások a történelmi Délvidéken” címmel tudományos konferenciát szervezett a Vajdasági Magyar Szövetség és a szegedi székhelyű Délvidék Kutató Központ Szabadkán, melynek keretében a hetven éve történekről, a partizánmegtorlásokról, és a Magyar–Szerb Akadémiai Vegyes Bizottság munkájának eredményéről, valamint a szerbiai kutatásokról számoltak be a szakemberek. Forró Lajos, a Délvidék Kutató Központ alelnöke köszöntőjében kiemelte, hogy az eddig elért kutatási eredmények segítenek átírni, megérteni történelmünket, majd köszönetet mondott a magyar kormánynak és a Vajdasági Magyar Szövetségnek (VMSZ), amelyek nélkül – mint elmondta – sem a kutatóközpont, sem a csúrogi magyar áldozatok emlékére emelt közös emlékmű nem jöhetett volna létre. Pásztor István, a Vajdasági Magyar Szövetség elnöke kijelentette: „Nem következhet be soha többé, hogy valaki azért fizessen az életével, szabadságával és vagyonával, mert egy közösséghez tartozik, legyen az etnikai, vallási vagy bármi egyéb.” A politika színterén mára eljutott odáig a magyar és szerb fél, hogy a történelem ezen időszakáról a közbeszédben értelmesen lehet beszélni, habár még mindig nagyon nagy az ügyvel kapcsolatos tudatlanság – fogalmazott a VMSZ elnöke. Mindebben Áder János magyar és Tomislav Nikolic szerb köztársasági elnök megbékélésért tett gesztusai, tavalyi főhajtása a magyar és a szerb áldozatok előtt, illetve a magyar-szerb akadémiai vegyes bizottság munkája újabb és újabb impulzusokat jelentenek – tette hozzá Pásztor István. Emlékeztetett arra is, hogy tavaly a szerb parlament elfogadta azt a deklarációt, amely elítéli a kollektív bűnösség elvét, ez pedig a Szerb Haladó Párt (SNS) partnerségét és kiállását bizonyítja. A szerb-magyar megbékélési folyamatból egy fontos mozzanat azonban még mindig várat magára: a szerbiai parlament továbbra sem helyezte hatályon kívül azt az 1945-ös nyilatkozatot, amely háborús bűnösnek nyilvánította Zsablya, Csúro, illetve Mozsor lakosait nemzeti hovatartozásuk alapján.

Várhatóan négy listára szavazhatnak a magyarok a nemzeti tanácsi választásokon

Október 10-én éjfélig lehetett a választási listákat átadni az október 26-ára kitűzött szerbiai kisebbségi nemzeti tanácsi választásokra, a határidőig négy listát és a szükséges dokumentumokat adták át a magyar nemzeti tanácsi választásokra. Kettőt a bizottság már korábban kihirdetett, kettő esetében pedig hiánypótlást kért. A Magyar Liga – Új Magyar Alternatíva – Vass Tibor lista pénteken jelentette be a választáson való részvételi szándékát a Központi Választási Bizottságnál (RIK). A RIK október 10-én megtartott üléséről közzétett jegyzőkönyvből kitűnik, hogy ezt a listát hiánypótlásra szólította fel a választási bizottság. Hasonlóan jártak el egy nappal korábban, október 9-én a Másként Magyarságunkért - Fodor László lista esetében is, tehát ennek a két listának a kihirdetése még várat magára. A hivatalos információk szerint tehát jelenleg a korábban kihirdetett két lista indulása biztos: a VMDK – Csonka Áron lista és a Vajdasági Magyar Szövetség által szervezett Magyar Összefogás lista. A nemzeti tanácsok a 2009-ben elfogadott nemzeti tanácsi törvény értelmében a szerbiai nemzeti kisebbségek kulturális autonómiáját megvalósító országos önkormányzatok. A magyar kisebbség közvetlenül választhatja meg a 35 fős testületet október 26-án.

Próhle Gergely: A magyar kormány számára fontosak a kárpátaljai magyarok

A nemzetéért mártírhalált halt Perényi Zsigmond emléke arra kötelezi a magyar kormányt, hogy a magyar embereket, a magyar intézményeket, az anyanyelvű oktatást és az anyanyelv ügyét tekintse fontosnak Kárpátalján - jelentette ki Próhle Gergely október 6-án Nagyszőlősen. Az Emberi Erőforrások Minisztériumának nemzetközi és európai uniós ügyekért felelős helyettes államtitkára szerint az 1848-49-es forradalom és szabadságharc hőseinek sorsa, áldozatuknak az üzenete, értelme nem megkerülhető kérdés. Üzenetet hordoz a ma ifjú nemzedékeinek a jövőt illetően, egy hajdan volt nagy birodalom végein, ahol a magyar történelmi, kulturális hagyomány mind a mai napig látványosan és virágzó módon van jelen - tette hozzá, megjegyezve, hogy ezeket a generációkat a történelem jelenleg is tomboló viharai újabb áldozatok vállalására készítik mások olykor rossz döntései miatt. A politikus úgy vélekedett, a birodalmak történetéből levonható következtetések alapján a kárpátaljai magyaroknak iránymutatás lehet Perényi Zsigmond példája, aki - saját nemzete érdekeit szolgálva, saját kiváltságait elutasítva - aláírta a Habsburg-ház trónfosztását elrendelő függetlenségi nyilatkozatot. Próhle kifejtette: a mostani évforduló a birodalmak sorsával kapcsolatban is hordoz fontos mondanivalót, hiszen jelenleg is vannak, akik „tőlünk keletre cinikusan játsszák ki a nemzeti

önrendelkezés és szuverenitás tartalmának évszázados dilemmáját, és hivatkoznak oly módon nemzeti önrendelkezésre, hogy ezáltal csak nagypolitikai érdekeket elégítenek ki”. Hangoztatta: „Ha olykor mi kapunk szemrehányást azzal kapcsolatban, hogy nemzetpolitikai törekvéseink adott esetben destabilizálnak bármit is, akkor ezt a leghatározottabban vissza kell utasítanunk.” A helyettes államtitkár kiemelte: mi évtizedek óta ugyanazt mondjuk: hogy nekünk a magyar emberek, a magyar intézmények, az anyanyelvű oktatás és az anyanyelv ügye a fontos, és az a fontos, hogy jó legyen magyarnak lenni Kárpátalján. Ez nem taktikai megfontolás, hanem olyan stratégiai kérdés, amit a rendszerváltás óta tudatosan vall a magyar külpolitika - mondta Próhle.

